

Dr hab. Tomasz Halski prof. UP

Opole, 09.11.2024

Instytut Medyczny

Uczelnia Państwowa

im. Jana Grodka w Sanoku

ul. Mickiewicza 21, 38-500 Sanok

Recenzja rozprawy doktorskiej

Pana mgr. Dawida Spychały

**pt. „PROGRAM ERASMUS+ ORAZ POKREWNE FORMY WYMIANY
AKADEMICKIEJ JAKO SKŁADOWE NOWOCZESNEGO KSZTAŁCENIA
STUDENTÓW W XXI W., ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM
STUDENTÓW KIERUNKU FIZJOTERAPIA”**

promotor dr hab. Rita Hansdorfer-Korzon

promotor pomocniczy dr Katarzyna Gierat-Haponiuk

Przedłożona do recenzji rozprawa doktorska Pana mgr. Dawida Spychały dotyczy analizy potrzeb, postaw oraz poziomu świadomości studentów kierunku fizjoterapia trzech uczelni (1 polska i 2 czeskie) dotyczących mobilności zagranicznych w szczególności akademickiej w ramach programu Erasmus+.

Podróże kształcą – to nie jest pusty slogan. Kontakty z osobami z innych kultur, religii, poglądów oraz poznawanie odmiennych pod tym względem miejsc na świecie są znanymi od wielu setek lat bodźcami dynamicznego rozwoju cywilizacyjnego. Jest to najskuteczniejszy sposób likwidacji zaściankowości, uprzedzeń i prześladowań w szerokim rozumieniu znaczenia tych słów. Idea programów Socrates i Erasmus była i jest sformalizowaną odpowiedzią na tego typu zapotrzebowanie. Instytucja uczelni często była i niestety czasami jest związana z koncepcjami państwa narodowego, to jednak zjawisko internacjonalizmu i globalizmu zdominowało charakter współczesnych uczelni.

Tymi zagadnieniami Doktorant zajął się w swoich badaniach, których wyniki przedstawił w omawianej dysertacji. Wybór grupy studentów fizjoterapii wydaje się też ciekawy i trafny. Jak podaje Autor studenci fizjoterapii są dopiero 3 grupą (na cztery

sklasyfikowane) pod względem liczby studentów biorących udział w wymianie międzynarodowej.

Ta problematyka jest tematem recenzowanej pracy doktorskiej. Przedstawione w nich badania własne wzbogacają naszą wiedzę w szczególności w zakresie funkcjonowania mobilności edukacyjnej na wybranych uczelniach.

Praca przedstawia w sposób rzeczowy, logiczny i spójny zagadnienia dotyczące oceny świadomości i wiedzy na temat prowadzenia programu Erasmus+ z uwzględnieniem częstotliwości udziału w programach międzynarodowej wymiany oraz oczekiwanych korzyści wymiany akademickiej studentów kierunku fizjoterapia wybranych uczelni środkowej Europy w kontekście sylwetki absolwenta.

Układ pracy typowy. Praca liczy 119 stron. Spis piśmiennictwa składa się z 146 pozycji, w tym 49 pozycji netografii. W pracy zamieszczono 20 tabel, 24 rycin oraz wykaz skrótów.

Podsumowując ocenę pracy pod względem formalnym stwierdzam, że jest dobrze opracowana pod względem edytorskim. Język i styl poprawny. Dlatego ocena pracy pod tym względem jest pozytywna.

Ocena merytoryczna dysertacji

Pracę czyta się z zainteresowaniem, poruszane zagadnienia są napisane w sposób logiczny i zrozumiały. W rozdziale 1 „**Wstęp**” Doktorant przedstawia problematykę, która stanowi podstawę przeprowadzonych badań, a mianowicie rozszerzone definicje globalizacji i zawodu fizjoterapeuty. Kolejny rozdział został poświęcony współpracy międzynarodowej szkolnictwa wyższego w ujęciu historycznym. To bardzo dobrze opracowany rozdział, oparty o liczne źródła, zawierający interesujące informacje dotyczące aspektów umiędzynarodowienia kształcenia szkolnictwa wyższego począwszy od czasów antycznych, poprzez średniowieczne uniwersytety, a skończywszy na współczesnym Systemie Bolońskim. Opis rozwoju Programu Erasmus+ zamyka ten rozdział. Prezentacja zawodu fizjoterapeuty w Europie i na świecie to temat 3 rozdziału pracy. W tym rozdziale Doktorant przedstawił mobilność akademicką wśród studentów fizjoterapii na tle innych studentów zawodów medycznych w Polsce. Ten fragment pracy stanowi uzasadnienie wyboru tematu badań podjętych przez Autora.

Cel pracy (rozdział 4) sformułowany prawidłowo. Postawiono dodatkowo 5 celów szczegółowych. Nie postawiono pytań badawczych i wynikających z nich hipotez badawczych. Powoduje to, że cel szczegółowy 3 i 4 trudno zróżnicować i daje wrażenie, że są tożsame.

Doktorant przebadiał łącznie 230 studentów fizjoterapii z trzech uczelni (1 polska i 2 czeskie), choć zaproszenie otrzymało 12 uczelni partnerskich GUMed kształcących fizjoterapeutów. Brak jest informacji dotyczących podstawowych charakterystyk grup

badanych, takich jak np. średni wiek, płeć czy liczby uczestników w poszczególnych latach studiów. Przy założeniu, że z uniwersytetów czeskich w badaniu wzięliby udział głównie studenci z V roku, a z GUMed głównie z III, to mogłoby to mieć znaczący wpływ na wyniki. Jeśli jest to możliwe to należałoby uzupełnić opis uczestników badanych grup. Badanie było oparte na dwujęzycznej ankiecie autorskiej zawierającej 23 pytania podzielone na 5 grup tematycznych. Brak informacji o zastosowaniu walidacji tej ankiety.

Zastosowane metody statystyczne opisane w rozdziale 5 są prawidłowe i adekwatne do założonych celów.

Rozdział "**Wyniki badań**" podzielono zgodnie z grupami tematycznymi pytań zamieszczonych w ankiecie. Opis wyników wzbogacony licznymi tabelami i rycinami jest bardzo czytelny, co jest zaletą tego rozdziału. Niestety ze względu na fakt, że z grupy studentów GUMed nikt nie brał udział w wymianie (1 osoba była niepewna) w ostatniej grupie pytań dotyczących „oceny możliwości wyjazdów zagranicznych na kierunku fizjoterapia, w tym otwartość na nowe doświadczenia i kultury, spełnienie oczekiwań, postrzeganie wyjazdu jako korzyść, nowe możliwości, również w przyszłym życiu zawodowym” wzięli udział wyłącznie studenci z dwóch czeskich uczelni. Autor uzupełnił wyniki badań przedstawieniem struktur organizacyjnych 3 uczelni, których studenci wzięli udział w badaniu oraz wskazał na podobieństwa w zakresie zarządzania ofertą programów wymiany, a także informowania i promowania studentów.

W rozdziale „**Dyskusja**” na 24 stronach Doktorant konfrontuje wyniki swoich badań z wynikami badań innych autorów. Podzielony, podobnie jak rozdział wyniki, na sześć części wnikliwie omawia uzyskane wyniki w swoim badaniu na tle prac innych autorów. Jest to bardzo dobrze opracowany rozdział. Wyniki badań są omówione w wielu aspektach – edukacyjnym, psychospołecznym, kulturowym i zawodowym. W tej części można zauważyć skutki braku walidacji ankiety. Autor na tle uzyskanych wyników stwierdza „...niezależnie od badanej uczelni studenci deklarowali znajomość źródeł informacji dotyczących możliwości zwiększania swoich kompetencji międzynarodowych oraz ofert kształcenia na swojej uczelni w stopniu wyższym niż 50% studentów kierunku fizjoterapia – GUMed 75%, UPO 68,3%, UKP 61,8%. Studenci kierunku fizjoterapia badanych uczelni również słyszeli o możliwościach mobilności studentów – GUMed 56,9%, UPO 63,4%, 55,3%, a najczęściej wskazywanym programem wymiany był Program Erasmus - GUMed 91,7%, UPO 62,2%, UKP 54,4%.” (str.88). Tę obserwację w połączeniu z faktem braku udziału wyjazdów studentów GUMed Doktorant próbuje tłumaczyć w następujący sposób: „Przedstawione wcześniej wyniki badanych studentów GUMed, UKP i UPO sugerują, że pomimo pewnej świadomości

studentów na temat możliwości wyjazdów zagranicznych, mogą napotykać na trudności w organizacji tych wyjazdów, szczególnie w przypadku braku wsparcia ze strony uczelni.” (str.89-90). Żadne z pytań zamieszczonych w ankiecie nie dotyczyło tej kwestii. Wcześniejsza walidacja pozwoliłaby uniknąć tego błędu.

Wnioski przedstawione w ostatnim rozdziale dysertacji autorstwa mgr. Dawida Spychały sformułowane na podstawie wyników są w części prawidłowe. Brak pytań i hipotez badawczych uwidocznił się w tej części pracy. Niektóre wnioski nie są powiązane bezpośrednio z celem lub celami szczegółowymi pracy. Na przykład, zagadnienie zawarte we wniosku 6 „Wymieniane przez studentów komponenty kształcenia możliwe do zdobycia za granicą są składowymi opisanymi w Ustawie o Zawodzie Fizjoterapeuty - Sylwetki Absolwenta.” nie było przedmiotem badań, a jedynie uwagą zawartą w dyskusji. Żaden z wyników nie upoważnia też do wyciągnięcia wniosku 4 „Istnieje konieczność wdrożenia zmian w systemie informowania o możliwościach Programu Erasmus+ studentów kierunku fizjoterapia polskiej uczelni.”.

Należy też wspomnieć o braku przedstawienia przez samego Autora ograniczeń przeprowadzonych własnych badań, do których należy na pewno mała ilość respondentów i niewielki odzew ze strony zaproszonych uczelni.

Podsumowując, Doktorant wykazał się dobrym przygotowaniem metodologicznym. Z pewnymi, powyżej przedstawionymi uwagami dobrze zaprojektował badania, w sposób rzetelny je przeprowadził i przy zastosowaniu metod badawczych oraz właściwie dobranych metod statystycznych prawidłowo zinterpretował uzyskane wyniki. Potrafi przeprowadzić dyskusję naukową i formułować właściwe wnioski.

Konkluzja

W mojej ocenie przedłożona do oceny rozprawa doktorska mgr. Dawida Spychały spełnia warunki określone w art.13 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1789).

W związku z powyższym, wnioskuję do Wysokiej Rady Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego o dopuszczenie mgr. Dawida Spychały do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Dr hab. Tomasz Halski prof. UP

